

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇВ, ЄДНАЙТЕ СЯ!

CORNER FRITCHARD AVE & MCGREGOR ST.

UKRAINIAN LABOR NEWS

WINNIPEG, MANITOBA, CANADA

Виходить два рази на тиждень — в середу і суботу. — Published semi-weekly — on Wednesday and Saturday.

РІК IV.

4. 77.

СЕРЕДА, 27. ВЕРЕСНЯ 1922.

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY, 27th, 1922.

№ 77.

VOL. IV.

ДОВКОЛА ПОДТИ НА БЛИЗЬКІМ СХОДІ.

АЛІАНТИ КЛИЧУТЬ ТУРКІВ НА КОНФЕРЕНЦІЮ.

ПАРИЖ, 24. вересня. — Поворот Турків до Європи з'явився вчора ввечері, коли Велика Британія, Франція і Італія на кінець сесії альянської конференції односторонньо погодилися на всі мирні умови турецьких націоналістів.

Турецькі претензії до Східної Троади по ріку Маріцу включили в старішню турецькою столицею Адрианополем були одобрені як мирові умови, які з'явилися поперті Францією, Великою Британією і Італією в спільнім запрошенні провідника турецьких націоналістів Мустафи Кемалю Паші на мирову конференцію, що має в найкоршій часі відбутися в Венеції.

Кемалісти мусять в заміну згодитися на не вступати на теперішню нейтральну полосу здовж проливів, ані не переходити її в інших місцях, як також мусять признати повну свободу Дарданелів, моря Мармара і Босфору під "Лігою Націй" (себто під контролем альянтів, а радше Англії).

Запрошене до Кемалю Паші вислав особисто Пуанкаре, який вів за скликати сейчас в Муданії нараду адянських і турецьких та грецьких генералів і виробити умови перемир'я.

Туркам обцяють також, що як буде заключений мир, алянські війська заберуться з Константинополя.

Такі становище альянтів супроти подій на Близьким Сході уважають добродією французької дипломатії над англійською, так як Англія ще до послідної хвилі заявляла, що не згодить ся на жадне домагане Турків.

Турки не приймуть алянських пропозицій.

ПАРИЖ, 25. вересня. — Як подають нинішні відомості з Константинополя, турецькі провідники уважають алянські мирові пропозиції не вистарчаючими. Турецькі націоналісти, після цих відомостей, будуть домагати ся, щоб їх армія було дозволено сейчас вступити в Троацію. Вони також відмовляють ся прийняти пропозицію, щоб "Ліга Націй" передано контролю над Дарданелами і Босфором.

Султан хоче резигнувати, бо його ігнорують.

КОНСТАНТИНОПІЛЬ, 25-го вересня. — Доносьти, що великий везир повідомив правительству турецьких націоналістів, що правительство султана в Константинополі не бажає мішати Ангорі і тому міністри є готові вручити свої резигнації. В такім случаю сподіють ся, що Мустафа Кемаль Паша вишле до Константинополя генерального губернатора.

Султанове правительство за протестувало перед альянтами, що спільна алянська нота не була вислана до Високої Порти. Оповіднено, що альянти можуть звернути Турецькій Троацію і дозволити Кемалістам заняти Константинопіль, як також факт, що алянська нота ігнорує правительство султана — викликає побоюванє, що султан буде приневолений абдикувати.

(Се правительство з султаною на чолі є лише ляльками, які майже не мають ніякої власти, так як господарями в Константинополі є альянти, а зглядно Англії.)

НЕЗАВИСИМА ПАРТІЯ ПРАШ ПРОТИ ВІЙНИ.

ЛОНДОН, 23. вересня. — Бритійська Независима Партія Праці видала до своїх 700 відділів маніфест, в яким поручає ім скликати по цілім краю мітинги і запротестувати проти політики правительства на Близьким Сході та домагати ся загальних виборів, щоб виборці могли висловити свої погляди на політику правительства, яка привела Британію над берег війни.

СТАНОВИЩЕ РОБІТНИЦТВА В КАНАДІ.

Торонто́нські робітники заявляють ся проти війни.

ТОРОНТО, 22. вересня. — На мітингу дистриктові Ремісничо-Робітничої Ради ухвалено вчора на внесенє ескекції резолюцію, в якій визнається правительство, щоб не брадо ніякої участі в загрожуючій війні з Туреччиною.

Заява Тома Мура.

МОНТРЕАЛ, 22. вересня. — Вийшавши до Женевы президент Ремісничо-Робітничого Конгресу в Канаді Том Мур, заявив тут, що канадське робітництво є проти війни і годить ся зі становищем правительства, що з Канади не має бути вислане на Близький Схід військо, доки сеї справи не вирішить парламент.

ПОЛІЩА І РУМУНІЯ ПРОТИ РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛІК.

Рішенє є наслідком візиту Пласудского в Букарешті.

ЛОНДОН, 15. вересня. — Тут доносять з Букарешту, що наслідком вчорашньої візиту генерала Пласудского, президента Польщі, в корбю Фердинанда і румунських міністрів прийшло до угоди, наслідком якої Польща і Румунія будуть виступати разом в справі турецької кризи і виринаної небезпеки зі сторони Росії. Народи відбули ся в дітній палаті короля Фердинанда.

Конференція Пласудского з шефом генерального штабу.

БУКАРЕШТ, 16. вересня. — Президент Польщі Пласудский конференвав тут сьогодні з генералом Крістеско, шефом румунського генерального штабу, в справі польсько-румунської мілітарної угоди.

ПРОЦЕС КОМУНІСТІВ ВІДЛОЖЕНИЙ НА ЛИСТОПАД.

Фостер випущений на волю за "бейлом" \$10,000.

СТ. ДЖОЗЕФ, Міш., 20. вересня. — Дистриктовий судья Вайт відложив на листопад розпочате процесу проти учасників комуністичної конференції, арештованих кілька тижнів тому назад в Бріджмен, Міш.

Вільям З. Фостер вийшов на волю за зложенєм бонду в сумі \$10,000.

Мішиганські власти домагають ся видачі Ліндрена.

НЮ-ІОРК, 20. вересня. — Власти стейту Мішиген звернули ся до ньюоркських властей, домагаючи ся видачі Едварда Ліндрена, уязненого в звязку з комуністичною конференцією в Бріджмен, Міш. Справа його видачі находит ся в руках Увернора Милера.

СОВІТСЬКО-ЯПОНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ РОЗБИЛА СЯ.

ТОКІО, 25. вересня. — Тут оповіщено, що нині розбилася конференція між Совітською Росією і Японією в Чанг Чунг. Причиною розбиття мало бути домагане Совітської Росії, щоб Японці евакуували Сахалін.

Совітська Росія жадає від Японії евакуації Сахаліну.

ЧАНГ ЧУНГ, 21. вересня. — Переговори між Японією, Совітською Росією і Далекосхідною Републікою опинили ся знова на мертвій точці, коли представник Совітської Росії поставив домагане, щоб Японія негайно евакуувала північну част острова Сахаліну.

Адольф Йоффе заявив, що правительство Совітської Росії не потвердить торговельного договору між Японією і Далекосхідною Републікою, доки японські війська не опустять зовсім російську територію. Він поставив домагане, щоб Японія негайно евакуувала Сахалін і Владивосток.

Японський делегат Матсудайра заявив у своїй відповіді, що Японія лочає вже евакуувати Сибір та що до кінця жовтня вся Сибір, крім Сахаліну, буде евакуована японськими військами. Щодо Сахаліну, то він остане в японських руках як гарантія за заплаченє відшкодованя за масакру в Никольську.

Адольф Йоффе заявив, що відповідальність за масакру 600 Японців в 1920 р. спадає на Японію, бо японська армія перевезла тоді воєнні операції на чужій території. В тім самім часі згинуло також 4,000 Росій. Коли-б мало прийти до дискусії над справою відшкодованя, то без сумніву Росія мала-б право жадати значного більшого відшкодованя ніж Японія.

По сім дискусії заряджено перерву в переговорах, щоб дати японській делегації можливість засягнути дальших інструкцій від свого правительства.

МІЖ СОВІТСЬКОЮ РОСІЄЮ І ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАМИ.

Совіти заявляють ся за переговорами з Америкою.

МОСКВА, 15. вересня. — Совітська нота, яка вважається відповіддю на запит Злучених Держав, чи була-б допущена до Росії американська технічна комісія, заявляє, що Совітська Росія "є готова до урядових преліментарних переговорів в справі привернення урядових зносин з назначеною в тім цілі американською делегацією".

Міністер заграничних справ Чічерін вислав сю ноту до Берліна для вручення американському амбасадорови Туттонови. В ноті пропонується, щоб переговори відбули ся в Злучених Державах, в Росії або в яким іншим місці.

У Вашингтоні боють ся большевицької пропаганди.

ВАШІНГТОН, 18. вересня. — В департаменті стейту оповіщено сьогодні, що з'явився шкідливий вплив на переговори в справі вислання до Росії американської комісії. Пропозиція американського правительства вважається неможливою до уведення в життя наслідком становища Совітів, які домагають ся, щоб Росія була вільною вислати свою комісію для розслідування економічних відносин в Злучених Державах.

Пропозиція Совітів уважається тут бажанєм з їх сторони мати в Злучених Державах свою урядову агенцію для ширення большевицької пропаганди.

ЗЛУКА НІМЕЦЬКИХ СОЦІАЛІСТИЧНИХ ПАРТІЙ.

БЕРЛІН, 25. вересня. — Обидві групи німецької Соціал-Демократичної Партії зібрани ся на спільній сесії в Нурембергу і односторонньо ратифікували вчора резолюцію про злиденє, прийняту соціалістами більшовистами в Ангбергу і независимими соціалістами в Герва.

Злучена партія буде мати в райстагу 169 посаів на всіх 469.

Перед конгресом Комуністичного Інтернаціоналу.

"Рижський Кур'єр" доносить, що у всіх секціях Комуністичного Інтернаціоналу кипить завзята праця над приготуванєм матеріалів до IV. конгресу Комінтерна. Виконавчий Комітет К.І. прикладає всіх зусиль, щоб конгрес удав ся як найкраще. Розіслано об'явки до всіх центральних комітетів інформуючих органів комуністичних партій різних країн, в яких пропонується скликати ще перед листопадом партійні з'їзди і на них приготувати резолюції та вислати їх до Виконавчого Комітету Комінтерна.

Майнери в Англії і Злуч. Державах плянують союз.

АТЛЕНТИК СІТІ, Н. Дж., 17. вересня. — Вільям Грін, секретар і скарбник Американської Майнерської Юнії, заявив нині, що Федерація Майнерів Великої Британії запропонує американським майнерам, щоб заключили з британськими союз для взаємної помочи на випадок страйку.

Американська Майнерська Юнія прийняла сей план прихильно і в сім справі скличе спільну конференцію.

Вільям Грін заявив, що як об'юні підпишуть умову, так в часі страйку не можливо будати возити вугля з Англії до Америки ані з Америки до Англії.

Розкол в професіональному русі Чехословаччини.

З Праги доносять, що в професіональному русі Чехословаччини наступив розкол. Союз металів в Берні захопили в свої руки комуністи. Центральна організація, яка є в руках соціал-демократів, розв'язала комуністичну управу організації в Берні. Супроти цього комуністи скликали збори членів організації та порішили уконституувати ся як секція Червоного Комуністичного Професіонального Інтернаціоналу. Розкол був до предвидження, бо в останніх часах у Чехословаччині йде нагілка проти комуністів не тільки з боку буржуазії, але і чеської соціал-демократії.

Нова робітничка партія при виборах в Польщі.

До виборчої акції виступив "Центральний комітет спілки пролетаріату міст і сіл". На чолі комітету стоїть посол Ланцувський. Сей комітет лоборує П.П.С. і ставить своїх окремих кандидатів. Комітет заявляє, що стоїть на становищі революційного соціалізму.

ДО ВІДОМА ЧЛЕНАМ Р. П. К. В ВІННІПЕГУ.

Подається до відома всім членам українського відділу Р.П.К. в Вінніпегу, що в слідуючому середі о год. 8-ій вечором відбудеть ся в Bon Accord Bld. Room 104, загальні збори всіх місцевих відділів Р.П.К. Канади.

Обовязком кожного члена являти ся на цих зборах, позаяк мають рішати ся важні справи.

Центр. Міський Комітет.

ЛЕНІН ВЕРТАЄ НЕЗАДОВОГО ДО СВОЇХ ОБОВ'ЯЗКІВ.

МОСКВА, 25. вересня. — Газета "Правда" сповіщає, що прем'єр Ленін зібрав скоро до сповнованя своїх обов'язків.

Дійствующий прем'єр Камєнєв заявляє, що Ленін интересуєт ся вже міжнародними питаннями і домашніми справами.

Лист Леніна на конгрес Всеросійської Федерації Праці.

МОСКВА, 20. вересня. — Після довшої слабости Ленін вертає до своєї праці. Першим кроком в тім напрямі було висланє Леніном власноручного листа на конгрес Всеросійської Федерації Праці, який тепер відбуває ся.

В своїм листі Ленін звертає робітникам увагу на великий брак фондів і підносить значніє великої індустрії в соціалістичній державі.

Капіталістична держава, як заявляє в своїм листі Ленін, може постарати ся о позичку для відбудови, але Росія є відокремлена, бо вона відказала ся залишити свої приїппи і робити дальші уступки капіталізму. Тому Росія мусять бути приготована, що відбудова держави не може піти так гладко, як пішла би тоді, коли-б Росія мала для відбудови гроші.

І коли робітники хочуть, щоб не повернули давні часи неволі, вони мусять всіма силами взяти ся до праці. "Праця є одинока дорога, яка веде до побіди", заявляє Ленін.

Каменєв головою Совнаркому.

МОСКВА, 16. вересня. — Опублікований сьогодні декрет Всеросійського Центрального Виконавчого Комітету настановляє Льва Каменєва виконуючим обовязки голови Ради Народних Комісарів і Ради Праці і Оборони.

Радянські републики і Франція.

Французькі журнали подають, що крім Еріота, видаєє до радянських републик бувший міністер відбудови в кабінеті Бріана Люшер. До Москви виїхала також група франців у ських капіталістів. Крім цього один з найбільших французьких банків закупив у радянського уряду біля 4,800 кг. платини, за один кільограм платини 38 тисяч франків. З отриманої суми радянський уряд признав 8 м. фран. на відбудову копальні платини на Уралі.

Арештованє комуністичного комітету.

"Кур'єр Варшавський" доносить про арештованє поліщє в повному складі варшавського окружного комітету комуністичної партії Польщі.

ДО ВІДОМА ЧЛЕНАМ Р. П. К. В ВІННІПЕГУ.

Подається до відома всім членам українського відділу Р.П.К. в Вінніпегу, що в слідуючому середі о год. 8-ій вечором відбудеть ся в Bon Accord Bld. Room 104, загальні збори всіх місцевих відділів Р.П.К. Канади.

Обовязком кожного члена являти ся на цих зборах, позаяк мають рішати ся важні справи.

Центр. Міський Комітет.

КОМУНІСТИ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ ПРОТИ ВИБОРІВ.

Комуністична Партія Східної Галичини порішила не брати участі в виборах до польського союму.

Ревізії і арештованя у Львові.

Дня 30. серпня переведено у Львові ряд загадочних ревізій в українських студентів: В. Мартинця, О. Муха, С. Івасюка, Демчука, М. Бужора, М. Дзиковського, Кухти, Гладивича, Терлецького, Вербоного, Васіяна, дра В. Цєлєвича, д-ра В. Кіцули і д-ра Курцеби. Забрано в них деякі записки і книжки. Арештовано Дзиковського, д-ра Цєлєвича, Терлецького, Вербоного, Васіяна і других.

Чому відложено процес Ст. Федака?

Після інформації "Свободи" процес Федака відложено тому, що Пласудский їде до Букарешту, а за той час влади залежить на сьому, щоб в краю оминуті всяких дразливих справ.

Два роки тяжкої тюрми за комунізм.

Окружний суд в Лодзі засудив А. Долинського за принадлежність до комуністичної партії на два роки тяжкої тюрми. Долинського арештовано свого часу в Лодзі на вічу комуністичного посла Ланцувського.

Засуд Поранкевича.

Відомого комуніста Познанциши Поранкевича засуджено на 6 років тяжкої тюрми. Вимірено йому більшу кару, як домагав ся прокуратор.

Звільнюванє учителів Українців в Волині.

Перед початком науки по школах скрізь по Волині почались масові звільнюваня українських учителів. В одному рівненському повіті звільнено аж 49 учителів.

Арештованє українських студентів.

Поліція арештувала у Львові тов. Снака, студ. Носика і Бубу.

ТОВ. ПОМОЧИ РАД. РЕПУБЛІКАМ В ТОРОНТО.

Отсим подається до відома, що три Укр. Секції Р.П.К. Партії Канади в Торонто організувано Товариство Помочи Радянським Републікам. Цією товариством є помочи економічній відбудові Радянських Републік.

Дотепер Тов. Помочи Рад. Републікам організувало групу товаришів, котрі готови віддати всі свої збереженя для закупки різних і інших машин і відправити ся з ними до Радянських Републік на землю, котрою до революції володали великі землевласники. Тепер ті землі віддає радянська влада для тих людей, які організують ся в агрикультурні комуніти і будуть їх спільною обробляти.

Отже хто би з товаришів бажав прилучити ся до сеї групи, нехай зголосить ся за інформаціями до секретара організуючої ся для відзуду на Радянську Україну групи на слідуючому адресі:

А. Chytekun,
66 Palmerston Ave.,
Toronto, Ont.

Арештованє 60 комуністів у Варшаві.

Спілка Комуністичної Молоді Польщі святкувала річницю повстаня в Берні, Комуністичного Інтернаціоналу Молоді. Свято відбувало ся в салі життєвої професійної спілки в Варшаві. Коли свято добігало до кінця, виїхало до салі поліція, обсадивши всі виходи. Затримано 108 осіб. По списаню протоколу частину випущено на волю, а 60 осіб арештовано і відведено до тюрми.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕНЄ.

В суботу, дня 30. вересня о 8 год. вечором відбудеть ся в Укр. Р.П.К. Домі в Вінніпегу спільний мітинг членів Українського Відділу Р.П.К. Партії Канади, Відділу Укр. Р.П.К. Дому і Відділу Женщин-Робітниць. На сім мітингу буде обговорюватись дуже важну справу, яка живо дотичить кожного робітника і робітницю.

Простить ся всіх членів вище згаданих організацій коче прийти на мітинг точно в означений час, щоб не затиати мітингу в цілу ніч.

Екзекутивний Комітет Укр. Р.П.К. Дому.

ПЕРШИЙ В СІМ СЕЗОНІ КОНЦЕРТ!

Заходом Драм.-Співацького Товариства при У. Р. Д. в Вінніпегу відбудеть ся

В НЕДІЛЮ 1. ЖОВТНЯ В УКР. РОБ. ДОМІ

ПЕРШИЙ В СІМ СЕЗОНІ

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В програму концерту входять вокальні і інструментальні продукції Дітчої Мандолайнової Оркестри під проводом тов. П. Угринюка; сольові співи, дуети і терцети та хорова співи, виконані членами Українського Робітничого Дому; декламації і ин. — Певна програма концерту буде проголошена в слідуючій числі "Укр. Роб. Вістий".

ПОЧАТОК КОНЦЕРТУ О ГОД. 8.30 ВЕЧЕРОМ.

НІМЕЦЬКА АВСТРІЯ.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістей")

Понукою всякої політики сьогоднішніх, капіталістичних держав се інтереси великих імперіалістичних трестів, а всі інші класи уживають ся тільки тоді, коли вони йдуть в їхні інтереси, котрі творять сучасну державу. Найкращим клічем, яким найлегше ще отуманити широкі маси, се націоналістичний і цікаво-всякому побачити, як знає він в рядках буржуазії, коли їхні інтереси його не потребують.

Німечка Австрія, се країна, яка хоче продати свою національну незалежність, державну незалежність, але не находити купця. Тут найкращіше бачимо, що в капіталістичному устрою всіма діями руководять господарчі інтереси, а не національні класи.

Австрія, створена антантою тому, щоб не віддати сеї частини Німеччині, як і всяка дрібна безсила держава, була об'єктом чорного визиску своїх великих імперіалістичних олігуків. Все, що мало яку вартість, опинило ся в руках чужоземних а то головне, англійських банків. Всі і продуктивні фабрики та зводи заводи антантські капіталісти. Користуючись безперервним упадком австрійської корони, чужоземці викуплювали майже за безцінь і ті це мали засоби продуктів, які продукувала Австрія.

Поки було ще що висисати, обцивали вично то кредит то поміч, а коли побачили, що Австрія стоїть перед катастрофою, лондонська конференція відмовилась дати кредити і оставила Австрію на ласку судби, бо всі вартісні річі і так вже були в антантських руках.

Ціни на продукти зрівняли ся зі світовими цінами, а Австрія, хотючи хвилювати заспокоїти своїх урядовців та робітників, почала бити нові мільярди паперових корон, синхазно корону все більше. Під сю хвилю одна австрійська корона представляє вартість одну ві-

сімсотну американського цента.

Оставлена на свої власні сили, Австрія післала свого прем'єр-міністра пана Др. Сайпала по сусідніх державах і в супереч всяким підставам так званої націоналістичної політики, пропонує їм віддати свою національну самостійність та незалежність.

Та хоча ніхто не згадує про сей висисаний кусок, політику так званої малої антанти, себто чехословацькі індустриальні магнати, хотять дати Австрії якусь малу підмогу і захопити її під сферу своїх впливів, оточити цілком Угорщину і злучившись з Югославією і Італією, віддати її від центральної Європи. Білогвардійська Угорщина та Італія починають відпрожувати ся та брязкати оружжям.

А Австрія тим часом котить ся в пропасть. Існуванє працюючих мас стає невиносимим. Говорить ся вже про заведенє примусового розділу поживи, як було під кінець світової війни. Буржуазія починає лякати ся гніву робітників і просить антанту о присланє "міжнародної" жандармерії. А соціал-патріоти як все так і тепер пропонують буржуазії свою поміч і хотять помочи буржуазії ще на якийсь час відсунути неминучу катастрофу.

Та криза не лежить в самій Австрії, криза глибша, бо се є одна з тих ознак розкладаючої ся капіталістичної господарки. Капіталізм не може вже виратуватись. Анархічна імперіалістична господарка доведє Європу до такого стану, з якого нема виходу, тільки соціална революція. Капіталізм хотючи прикрити одну зі своїх рід, розкриває десятки нових, а вихід один, цілковитий розклад капіталізму і будова нового устрою опертого на доцільності і праці.

В. Левич.
Віден, 30. VIII. 1922.

"РЕПУБЛИКА МОНАРХІСТІВ".

Чим далі, тим більше подій, що відбуваються в Німеччині після убітства монархістами прем'єра закордонних справ Ратенава, свідчать про капітуляцію републикансько-демократичного уряду перед монархістичною реакцією і про перехід монархістів до нового наступу.

Републикансько-демократичний уряд і обидві соціал-угодовські партії, що всіма силами підтримують його, йде послідовно по лінії репресій проти робітництва і компромісових комбинацій з монархістами.

Активні анархістичні дії і члени таємних монархістичних організацій, як Клінегер та інші, що були в перші дні після убітства Ратенава заарештовані, давно звільнені і гуляють на свободі.

Монархістичні організації, що було заборонено, знов відновили свою діяльність і легально існують під новими назвками. Монархістична організація "солдат-націоналіст" отверто працює, наприклад, зараз під назвою "клубу блакитної волости".

Монархістичні сили організують ся так само відносно як і до убітства Ратенава.

Закон про охорону републики вживається ся поки що виключно проти робітництва, його організації і преси.

В ГанOVERSKIM кризу монархісти цілком вільно манифестують з монархістичними прапорами. Спроба робітництва припинити манифестацію і відібрати монархістичні прапори, закінчилась стріляниною монархістів разом з поліцією в робітників, заарештованих 18 з них і ув'язнених з наказу начальника округи соціал-демократів Носке.

В той же час німецька преса оповідає про цілу низку важких законів про охорону републики проти лівих елементів. Мангаймер, Арбайтер-Цайтунг повідомляє, що в

Дурлах, Карлсруге та інших містах Бадену притягнуто до відповідальності перед судом кількох радикальних діячів за участь в демонстраціях, що були піби направлені проти "громадянського миру".

У Вісмарі обер-прокуратор притяг до суду відповідального редактора комуністичного органу "Фольксблатт".

В Баварії на 5 днів припинена газета "Баєрше Арбайтер-Цайтунг" і "Нає Цайтунг" за агітацію проти відомої монархістичної організації "Оргеш".

В мінхенському бюро комуністичної партії зроблено трус і конфісковано листівки з відозвою проти "Оргеша".

Мекленбурська поліція перевела трус навіть у мекленбурського прем'єр-міністра, що належить до соціал-демократичної партії. Тут поліція пішла навіть далі, ніж дозволено републикансько-демократичним урядом Німеччини. Подія, що переводив трус, потягнуто тому до відповідальності.

Потягнуто до відповідальності на підставі закону про охорону републики "за образливість" комуністичної газети "Шлезвіге Арбайтер Цайтунг" і на три тижні центрального органу комуністичної партії Німеччини "Роте Фане" за надруковане відозви Комінтерна і повторне обвинуваченє баварського уряду в державній зраді — лише продовженє послідовної лінії републикансько-демократичного уряду Німеччини, що він її гне проти робітництва з метою купити сим компромісне порозумінє з монархістичною реакцією.

Така поведінка републикансько-демократичного уряду рівнозначна капітуляції републики перед монархістичною зграєю. Кожен удар по робітництву, надає нові сили монархістам. І не можна сказати, щоб вони сього не брали на увагу.

Але поскільки коаліційний уряд Німеччини гне ліній на компроміс з монархістами, оскільки монархісти унікають компроміс і готують ся до захоплення влади незалежно своєю руки.

Досягненє компромісного порозуміння між президентом Ебертом і баварським прем'єром Лерхенфельдом що до скасування надзвичайних законів Баварії і заміни їх загальноімперським законом про охорону републики, що його Баварія не визнавала досі, викликає масовий протест монархістів взагалі і баварських зокрема.

В Мінхені відбулась коольсальна монархістична манифестація протесту проти введення в Баварії загальноімперського закону про охорону републики. Демонстрантами ухвалено резолюцію, що вимагає скасування берлінської угоди і розпуску ландтагу.

Виконавчі комітети всіх урядових партій Баварії теж у різкій формі висловились за скасування сеї угоди. І за продовженє боротьби з Берліном "до останньої перемоги баварської точки зору".

Сим вирішувє ся доля берлінської угоди про введєне загальноімперського закону про охорону републики в Баварії. А разом з тим се може бути кінець і ставки републикансько-демократичного уряду на компромісне порозумінє з монархістичною зграєю взагалі. Своєю позицією в баварсько-берлінському конфлікті, що виник з причини анулювання баварським урядом загальноімперського закону про охорону републики в межах Баварії, републикансько-демократичний уряд Німеччини виявив своє безсилє, а обидві соціал-угодовські партії, що всіма силами сеї уряд підтримують, се раз компромісували себе в очах німецького пролетаріату.

Монархістична реакція крок за кроком збиває уряд Еберта з позиції і уперто тягнє ся до встановленя своєї диктатури.

На компроміс із републиканським урядом монархісти Німеччини не йдуть. Очевидно, розуміє ними природу класової боротьби більш глибоко і ясне, ніж у німецьких соціал-угодовців.

Висновки з сього ясні. Передлянка, на яку були примушені німецькі монархісти виступити в Ратенава після вистрєлу в Ратенава, закінчилась. Вони знов переходять в наступ.

Припиненє републикансько-демократичним урядом центрального органу комуністичної партії Німеччини "Роте Фане" і взагалі репресії проти робітництва є наслідок жаху соціал-угодовців перед сим можливим наступом монархістів і змаганє не допустити його коштом придушеня робітничого руху та переходу "Републики" на рейки реакційної політики монархістів.

Німечка република все більше стає "републикою монархістів".

СКЛАДАЛА ФАЛШІВІ ЗІЗНАННЯ ПРОТИ САККА І ВАНЗЕТТІ

БОСТОН, 12. вересня. — Мрс. Лола Ендрус, яка була головним свідком прокураторів підчас розправи проти обжалованих в убітстві робітників Сакка і Ванзетті, зложила вчєра в суді записану заяву, що вона одурила ся кривою присягою у своїх зізнаннях проти підсудних.

Підчас розправи сю жєнщину перепитувано через три дні і вона умішала кілька разів. Свідчила тоді, що бачила Сакка між тими, які доконали убітства. Тепер заявляє, що єї свідчення було неправдиве і що вона свідчила так під примусом зі сторони окружного прокуратора і поліційних урядників, які загрожали їй, що виявлять деякі негарні події з її життя.

"Діло" знова виходить.

"Діло", орган трудовиків, почало виходити з днем 1. вересня на ново. З тої причини припинив свою появу "Громадський Вістник".

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

З ЖИТТЯ НА КАТЕРИНОСЛАВШИНІ.

Хліборобство. Як і по інших губерніях, на Катеринославщині в сучасний момент вся увага звернена на те, що дала земля.

Я сповіщало ся раніш, з весни і початку літа всі сподівались ся на чудесний врожай. Однак, до збору врожаю становище круто змінилось ся. Страшенна посуха з сухими вітрами — затримала зріст хліба. Як наслідок — в багатьох місцях кукуруза та ярина — про-со, овес, сочевиця, дали третєню сподіваного врожаю. В деяких місцях зрина поспувала на корину, а в додаток відсутність уборочних приладів — кождо додала бід, бо на корні чимало обсіпалось.

Городина, що теж обцїдала наче добрий урожай, вродила тільки там і в того, хто вів безперестанну боротьбу за посуювання — полів, боротав, поливав. В інших — 75 відсот. все поосохло.

Промисловість.

Заводська і копальняна промисловість, переборюючи всі об'єктивні і суб'єктивні перешкоди, потроху посуває ся наперед. Заводські димари починають курити.

Зводи не лише проявляють житє, але і виявляють себе на ринку. Так, до нижгородського ярмарку готують ся сили експортів через Губторг.

Побія жита сїх димарів велетнів починає ся і торговельний фрозій рідких технічних контор та складів, що за останні часи виривають, як гриби в дощ.

Торг Біржа, що з початку була замерла, тепер виявляє велику інтензивність що до посередництва в промисловім та торговельнім світі.

Профспілка.

У відроженє промисловості і розвою їх беруть не аб'яку участь і профспілки, особливо фабрично-індустріальні. Разом з тим приводить ся велика робота в справі забезпеченя членів союзу в їхньому виживанні. Сі два пункти в сучасну хвилю скорочєння та переконстрування підприємств — особливо тяжкі. Але вони проявляють ся з великою непохитністю. І се біля союзів збирає членів їх.

Освітня справа.

Та освітня криза і неможливість в цілковитій мірі перевести освітню справу через голод, тепер вже минає. Вже відживає школа культ-організації. Помітно стає зацікавленє книжкою і взагалі об'єктом. Се до прокидаєт ся, звязуєт ся тіснїше з школою, шде делегатів по книжки, відновляє свої освітні осередки — про-світи, клуби, читальні. Школи теж оживають, на робфаках з'являють ся сила слухачів.

В справі освіти велику роль відіграє та молодь, що пішла в маси з радпартійкі з міста на село.

Холера.

Холера з початку була поширена особливо в Катеринославі (на повітах в селах її майже не було). Вона залізла було не тільки в Дніпро, а хотїла прокочити й у водопровод. Однак, заходи Губздравы поклали с'юму кінець і холера почала тікати на всі застави. Почалося загальне прищепленє холери і за короткий час майже у всьому Катеринославі переведено було се прищепленє. І за останні часи холера зменшилась на 70—80 відсот.

Голод.

Голод якось відживає. Звичайно, се в наслідок тих великих зусиль, що проявила в боротьбі з ним влада та організації. Можна сподіватися, що коли допомога буде без перерви і нададі, то за певний час Катеринославщина усуне і се явище.

Бандитизм.

Про сїо штуку вже і не чути, та вона вже втратила своє значєнє. Худяганські злодійкватї насхоки за допомогою мідшїи швидко ліквідують ся і можна сподіватися, що і се явище, що головним чином проявляєт ся в місті на окраїнах, в формах крадіжок — буде теж знищено.

Мистецтво.

Сїлдом за всім з розвитком сїльського господарства та промисловості починає відроджувати ся і мистецтво. Не лише в формах попиту, а й у формах творчості. Воно відчуваєт ся не лише в місті, а йде і з сєл, від сєлянських хат та робітничих вартатів.

ЄДИННИЙ ФРОНТ СЕЛЯН І ЧЕРВОНАРМІЙЦІВ.

Прилики на Полтавщині.

Червоноармійці Н-ського полку, Н-ї Катеринославщини, розташовані в Іванківській, Сребрянській волостях на Прилуцькій, розуміючи моральний обовязок перед сєлянством, що їх підтримує, ухвалили постанову підчас живих прининити муштрове навчанє і всю свою працю віддати цілком на допомогу сєлянству в зборі врожаю, використавши для сього також і військових коней, з тим щоб після живих найінтензивніше провадити військове навчанє. Комеклад погодив ся і увесь полк разом з сєлянами працює на полі, допомагаючи господарствам, що не мають коней, рідним червоноармійцям, удовам і взагалі бідноті. Кождий червоноармієць працює за двох робітників. Н-ї полк, розташований в Березівській і Срібрянській волостях, пішов за прикладом Н-го полку.

Дрібні взаїмні непорозуміння забуто. Зворушливий порив червоноармійців знайшов влчливий відгук у сєлян. Встановили ся найкращі відносини.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

Врожай і голод на Миколаївщині.

Після збору врожаю докладно засувало ся, що голод в губернії в с'юму році не закінчитьт ся. Найтяжче становище Херсонського повіту, де 50 відс. засівів потерпїли від посухи. В решті районах, де врожай зібрано, продовольчих продуктів вистарчить на 2—3 місяці. Загальний збір врожаю в губернії становить біля 15 мільйонів пудів, і як що не одержать ще 18 мільйонів пудів продовольчих продуктів, голод знова повернеть ся через декілька місяців.

В багатьох волостях у звязку з ослабленєм праці що до організації допомоги, голод вже люте.

У Херсоні щоденно помирає з голоду 6—8 осіб. В Херсонському повіті смертність досягає соток людий. Губерній потребує негайної допомоги.

КОМУНІСТИЧНА РОБІТНИЧА ПАРТІЯ ПОЛЬЩІ.

"Gazeta Poranna" подає, що Комуністична Робітнича Партія Польщі, яка веде підпольну агітацію між робітниками, стрїнула великі труднощі, тому зачала працю серед молодшого покоління робітників і ремісників, щоб їх зєднати для III Інтернаціоналу.

В звязку з сєю агітацією "накрила" поліція в Чєстохові зїзд комуністичної молодї. Конференція відбувала в Каміньолохах і коли мала закінчитися, поліція арештувала всіх учасників в числі 15 осіб.

При арештованих поліція мала найти комуністичну бібулу в польській і жидівській мовах, довірочні партійні об'єкти та протоколи з різних відбутих конференцій.

ЧИМ ВИКЛИКАНІ АРЕШТИ В ХАРКОВІ.

(Розмова з Наркоманусправ тов. Манцевим).

Під таким наголовком харківські "Вісті" з 22. серпня пишуть:

У звязку з арештами деяких громадян У.С.Р. та деяких подєських громадян, що відбули ся в останніх днях у Харкові, співробітників Ратуа звернув ся в сїй справі за поясненєм до Народного Комісара Внутрішніх Справ т. Манцева, який заявив з сього приводу слєдуюче:

В останню часі в Харкові та багатьох інших містах України значно розвинула ся діяльність шпигунських та "інформаційних" польських організацій, що мають на території У.С.Р. густу мережу агентур.

Діяльність зазначених вище організацій особливо розвинулась ся після перемоги Радянського в Варшаві й призначеня нового міністра закордонних справ, Авантурницька політика Бєльведєру без сумніву виявила ся в першу чергу на розвитку діяльності шпигунських організацій на Україні, що й довело до зазначених вище арештів.

На діяльність шпигунських організацій не могло, звичайно, не звернути уваги Держполіуправлітє, головним завданєм якого є охорона безпечєства держави й боротьба з шпигунством.

Завдяки енергичним заходам, яких вживало Держполіуправлітє, в його руки попав багатий матеріал, що викрив діяльність численних польських шпигів, які працювали в тісному контакті з офіційними польськими дипломатичними особами та які не раз прикривали ся їхньою дипломатичною недоторканістю.

Сей матеріал дав можливість Держполіуправлітє перевести потрібні трус та арешти осіб, обвинувачених в шпигунстві або допомозі шпигунству.

Уряд У.С.Р. — сказав далі тов. Манцев, — дав чимало доказів своєї миролюбності й бажаня, жити в дружбі з сусідніми народами. Сього не міг заперечити навіть теперішній міністер закордонних справ Нарутович, який публично потвердив мирну політику, що її придержуєт ся уряд У.С.Р.

Однак, бажанє жити в мирі, ані раз не значить що уряд У.С.Р. дозволить ворожим чужоземним організаціям, які прикривають ся дипломатичною екстериторіальністю, шкодити на своїй території українській державі.

Тому й зрозумїло, що він вживє всіх потрібних заходів до шидкої і енергичної ліквідації злочинних організацій і осіб, що причетні в шпигунстві або інших виступах проти Радянської Рєпублики.

ПО ПРОЦЄСІ РОСІЙСЬКИХ СОЦІАЛ-РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

(Заява Радека).

Як доносили часописи, дня 8. серпня с. р. московський революційний трибунал оголосив засуд в справі процесу російських єсерів, судженых за контрреволюційну діяльність на шкоду радянських републик. Обжалованим вказано цілий ряд провин як оружжї виступи по стороні з царськими генералами Кодчаком і Дєлїкіном, і агітацію в рядах червоної армії.

Після тих вїсток революційний трибунал у Москві, як суд являющийся, пролетарський, засудив обжалованих на смерть, та сей засуд зараз же скасовано Всєросійським Центральним Виконавчим Комітетом, а засудженых зроблено закладниками, щоб тим способом охоронити ся від ворожої діяльності російських соціалістів-революціонерів.

До недавня ще всі протирадійські часописи писали, що обжалованих постигне нехитна смерть. Про знесенє сєго засуду заявив Радек представникам заграничної преси: Панове 2 і 2½

Інтернаціоналі будуть тріюмфувати, що їх старана уратувати єсерів увінчали ся успіхом. Хай тріюмфують. Але ми спокійно говоримо ім в-чх безстрашні лиця: Коли партія єсерів не покине пропаганди, організованя громадської війни і терору, то ніякий крик їх не спасє перед карєю радянського меча. Коли ми єсерів не покарали, то се зробили ми не для провідників 2 і 2½ Інтернаціоналі, але для пролетарів, яких обрєхали ті провідники.

Західні робітники не знають, хто такі єсери і думають, що се робітничі партія, хоч навіть давний Інтернаціонал уважав єсерів тільки дрібноміщанською революційною партією. Тому що ситуація радянських републик дозволяє нам під теперішню хвилю мати певні згади для забобонів західно європейських робітників, тому волос не спаде з голови засудженых. Радянська влада, коли тільки почуватимє певний спокій в републиках, не наложит на них руки, хоч тієчяї і десяти тисяч робучого люду згинуло в боротьбі з вини обжалованих.

До засуду єсерів був приневолений революційний трибунал теперішними трудними обставинами, серед яких доводило ся бороти ся робітничій владі зі своїми внутрішніми зовнішніми ворогами.

В РЕПУБЛІКАНСЬКІЙ ТЮРМІ.

Берлінська "Роте Фане" з 9. серпня містить під наголовком "Рєпубликанська тюрма" лист Макса Гельца, що відбуває кару в міністерській каторжній тюрмі за участь і керівництво робітничими повстаннями в Німеччині на весні 1920 року.

Товариші, — починає Гельц свій лист — більше року мучить мене тут фізично і душевно. Директор тюрми намагаєт ся всіма засобами роздівити мене, мучить мене на тілі і душі.

В минувшому році він погрожував мені, що віддасть мене до будинку божевільних, щоб примусити мене зрадити партію. Я відмовив ся, а він покористував ся мого відмовою для того, щоб продовжити свої фізичні і душевні катування. Три рази директор тюрми наказував посадити мене до відомої катівні. Перший раз перебув я там чотири дні, з яких 11 годин я був цілком голїй, при чому мене там катували, що неможливо звичайними словами розказати.

Другий раз мене посадили до тої катівні, де я перебув перед різдвом три дні, не вважаючи на те, що я був такий хорий, що не міг їти. Третій раз мене до катівні вкиєнєо вєрєра вранці.

Товариші, ви запитаєте, яка причина і мета сїх жорстоких дій. Причина сього така, що я безупинно протєстую проти фізичних і душевних катувань, які не припиняють ся. Через вікно моєї камери я декламую голосно революційні вірші Гервега, Шеллєнда, Фрайлігєрата та інших, в чому директор тюрми вбачає протєст, за що він мене саджає до катівні, щоб потім довести мене до розумку.

Далі Гельц оповідає в листі, як директор тюрми наказав замуровати всі вікна камери, що є на сонічній боці. До останного єдиного вікна пророблено віконницю, як і за решт зачиняють, як тільки заарештований починає протєстувати проти насильств і катувань тюремного начальства.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
єдиному українську робітничу газету в Галичині
"ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ"
Виходить раз на тиждєн.
Передплата для Канади і Злуч. Держав \$2.00 річно.
Гроші посылати в реєстрованим листі на адресу:
"ZEMLIA I WOLIA"
Lwiv (Lemberg),
ul. Ruska 3, East Galicia.

